

TEKSTI:
SARI KATAINEN,
IISA AALTONEN
JA AINO VILA

LISÄÄ 'YLI RAJOJEN' -JUTTUJA, KIITOS!

ASiantuntijayhteistyöllä seksuaalikasvatusaiheisia myytinmurtajat-työpajoja
Helsingin kaupunginmuseon Helsexinki-näyttelyyn

SISÄLTÖ

1. MUSEOT JA OSALLISTAMINEN	3
2. MUSEOT, ASiantuntijuus JA YLEISÖT	5
3. HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON VISIO, STRATEGIAT JA TAVOITTEET	7
4. MYYTINMURTAJAT-TYÖPAJAHANKE.....	10
4.1 HANKKEEN TAUSTA JA TAVOITTEET	11
4.1.1 Helsexinki-näyttely	12
4.1.2 Asiantuntijayhteistyöllä seksuaalikasvatustilaisuuksia Helsexinki-näyttelyyn	13
4.2 HANKKEEN SISÄISET TOIMIJAT	14
4.3 HANKKEEN YHTEISTYÖKUMPPANIT	15
4.4 HANKKEEN ASIAKKAAT	16
4.5 HANKKEEN KOHDERYHMÄ	17
4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN	18
4.6.1 Työpaja-aamujen toteutus.....	19
4.6.2 Työpajojen sisällöt	21
4.7 HANKKEESTA SAATU PALAUTE	26
4.7.1 Oppilaat.....	27
4.7.2 Opettajat	29
4.7.3 Yhteistyökumppanit.....	30
4.8 HANKKEEN DOKUMENTOINTI JA HANKKEESTA VIESTIMINEN	31
4.9 HANKKEEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA HANKKEEN VAIKUTUKSET	36
5. ASiantuntijayhteistyöllä osallistavia oppimissisältöjä	
NÄYTTELYIDEN YHTEYTEEN -HANKKEIDEN TOIMINTAMALLI	39

1.

MUSEOT JA OSALLISTAMINEN

Viime vuosina on Suomessakin noussut esille osallistavan museon käsite. Osallistavalla museolla tarkoitetaan sitä, että museot pyrkivät ottamaan yleisönsä entistä enemmän mukaan tekemään museokokemusta ja -sisältöjä yhdessä museon kanssa. Yleisöjä ei siis nähdä enää vain passiivisina kuluttajina, vaan aktiivisina tekijöinä. Museo kulttuuri-instituutiona on perinteisesti toiminut näyttelyidensä ja tapahtumiensa osalta sisällön tuottajana, jolloin kaikki kävijät ovat saaneet suurin piirtein saman, tasalaatuisen kokemuksen. Osallistavissa projekteissa museo sitä vastoin tarjoaa alustan, jolla eri kävijät voivat toimia monisuuntaisen sisältökokemuksen tuottajina, jolloin museo ei enää takaa kaikille samanlaista sisältöä ja käyttäjäkokemusta, vaan mahdollisuuden yhdessä tuotettuun kokemukseen.¹

Osallistava projekti ei nykyään tarkoita enää vain museokävijöiden osallistamista, vaan myös muiden tahojen ja yhteistyökumppaneiden, joilla voi olla kiinnostusta projektiin ja sen

tuloksiin. Jotta osallistava projekti olisi menestyksellinen, tulisi hanketta toteuttavan museohenkilökunnan pystyä määrittelemään ja tyydyttämään kunkin osallistujatahon tarpeet. Osallistavia hankkeita ei pitäisi myöskään tehdä vain hivin vuoksi, vaan siksi, että ne toteuttavat niitä järjestävän organisaation tavoitteita.² Osallistavien hankkeiden tulokset voivat olla yhtä moninaisia kuin niitä järjestävän organisaation tavoitteet ylipäänsäkin. Tulokset voivat olla esimerkiksi uusien yleisöjen saavuttamista, oppimiskokemusten tarjoamista kävijöille tai keskustelualustana toimimista.³

Yksi osallistamisen muoto on toimia isäntänä muiden tuottamille, museon tiloissa järjestettävälle osallistaville sisällöille. Näin toimien voidaan muun muassa houkutella uusia yleisöjä, jotka eivät välttämättä muuten näe kulttuuri-instituutioita kuten museoita heitä kiinnostavina paikkoina sekä tarjota sisältöjä, joita itse ei pystyittäisi tuottamaan. Toisin kuin muissa osallistamisen muodoissa, museon ei näin toimien tarvitse myöskään itse motivoida kävijöitä osallistumaan.⁴

¹ Simon, Nina (2010) *The Participatory Museum*. Santa Cruz, California: Museum 2.0. s. 2.

² Simon, Nina (2010) *The Participatory Museum*. Santa Cruz, California: Museum 2.0. s. 13.

³ Simon, Nina (2010) *The Participatory Museum*. Santa Cruz, California: Museum 2.0. s. 16.

⁴ Simon, Nina (2010) *The Participatory Museum*. Santa Cruz, California: Museum 2.0. s. 281–282.

2.

**MUSEOT,
ASIAANTUNTIJUUS
JA YLEISÖT**

Museo kulttuuri-instituutiona on nähty perinteisesti myös asiantuntijaorganisaationa, joka tutkii ja esittelee hallussaan olevia kokoelmia tai tietoa. Osallistavia projekteja tehdessään museo joutuu kuitenkin miettimään, kenen asiantuntemus niitä toteuttaessa on keskeistä. Museo voi käyttää näissä projekteissa omaa asiantuntemustaan esimerkiksi tilojensa, välineidensä ja toimintatapojensa osalta, mutta asiantuntemuksen sisällön ja mahdollisesti myös toteutustapojen osalta niihin antavat kuitenkin pääsääntöisesti muut eli hankkeisiin osallistuvat yleisöt ja muut asiantuntijatahot. Tämä tarkoittaa museolle joskus kipeääkin luopumista omasta asiantuntijan roolista, ja siirtymistä itse uuteen mahdollistajan rooliin.

Museo ajattelee osallistavia projekteja tehdessään monella tapaa entistä enemmän yleisöjään. Yleisökeskeinen ajattelu osallistavissa projekteissa ei tarkoita kuitenkaan sitä, että projektin määrittely aloitettaisiin siitä mitä museo tai projekti voi

tarjota, vaan siitä, että kartoitetaan kiinnostavia yleisöjä, ja mietitään millaiset kokemukset, tieto ja toimintatavat toimisivat heille parhaiten. Kävijöiden erityistarpeiden laiminlyönti vaikuttaa eniten niihin, joille kulttuuri-instituutiot ovat vielä vieraita ja jotka vasta opettelevat, mistä museokokemuksessa on kyse. Näille kävijöille on tärkeää nähdä miten kulttuuri-instituutiot, kuten museot voivat olla merkityksellisiä nimenomaan heidän omalle elämälleen.⁵

Tuloksellinen osallistaminen on hyvin etukäteen suunniteltua ja tapahtuu tiettyjen annettujen rajojen sisällä. Täysin vapaat kädet eivät motivoi osallistumaan. Hyvin mietitty ja rajattu osallistamiskokemus tarjoaa siihen osallistujalle mahdollisuuden osittaiseen itseilmaisuuun sekä osallistumiseen omalla panoksella isomman ryhmän toimintaan, ja siten oman panoksen merkitykselliseen käyttöön.⁶ Osallistavassa projektissa tärkeää ei siis ole vain yksilön itsensä siitä saama tieto tai kokemus, vaan se sosiaalinen tilanne, jossa tuo tieto tai kokemus tuotetaan.

⁵ Simon, Nina (2010) *The Participatory Museum*. Santa Cruz, California: Museum 2.0. s.34–35.

⁶ Simon, Nina (2010) *The Participatory Museum*. Santa Cruz, California: Museum 2.0. s.22–25.

3.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON VISIO, STRATEGIAT JA TAVOITTEET

Helsingin kaupunginmuseo on kokenut parin viime vuoden aikana voimakkaan muutoksen niin toimintatavoissaan kuin toimintaympäristössään. Kaupunkilaisten kanssa yhdessä tehty aina vapaan pääsyn Uusi kaupunginmuseo avautui Senaatintorin kulmalla 13.5.2016. Museon avautumisen takana oli pitkä avoimuuteen, yhteissuunnitteluun ja osallistamiseen perustuva prosessi. Kaupunkilaisten toiveita sekä kiinnostuksen kohteita selvitettiin esimerkiksi museon asiakaspaneelin avulla, ja uusia toimintatapoja testattiin museon aiemmissa toimitiloissa toteutetussa Lyhtysali-hankkeessa, jossa sisältöihin liittyvä asiantuntijuus luovutettiin museoammattilaisilta kyseiseen hankkeeseen osallistuneiden kaupunkilaisten käsiin.

Prosessin tuloksena syntynyt museokokonaisuus on saanut erittäin hyvän vastaanoton; ensimmäisen toimintavuoden 200 000 kävijän tavoite rikkoutui jo museon neljän ensimmäisen toimintakuukauden aikana, ja vuoden 2017 loppuun mennessä museossa oli vierailut yhteensä jo noin 680 000 asiakasta. Lisäksi Helsingin kaupunginmuseo on saanut laajaa mediahuomiota sekä voittanut lukuisia kotimaisia ja kansainvälisiä palkintoja, vuonna 2017 se voitti muun muassa Vuoden museo-palkinnon.

Helsingin kaupunginmuseon muutosprosessin aikana uudistettiin myös museon strategiset painopisteet ja tavoitteet sekä asetettiin visio, jonka mukaan ”Jokaisella on mahdollisuus rakastua Helsinkiin”. Museon tärkeinä strategisina painopisteinä ovat pyrkimys vahvistaa moniarvoista Helsinkiä, asiakkaan ajattelemisen ja yhdessä tekeminen. Näiden painopisteiden kautta muodostuvat museon tavoitteet, joita ovat muun muassa valmius tasavertaisiin ja merkityksellisiin kohtaamisiin ihmisten kanssa, palvelujen tuottaminen yhdessä strategisten kumppanien kanssa sekä kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen.

Helsingin kaupunginmuseon toimintakulttuurissa tapahtuneet muutokset liittyvät myös Helsingin kaupungin yleisissä toimintatavoissa ja organisaatorakenteessa tapahtuneisiin muutoksiin. Helsingin kaupungin virastot järjestäytyivät kesäkuussa 2017 laajemmiksi toimialoiksi. Helsingin kaupunginmuseo kuuluu nykyään Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalvelukokonaisuuteen, ja toteuttaa toiminnassaan toimialan yhteisiä tavoitteita helsinkiläisten henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ylläpitämisestä sekä mahdollisuuksien tarjoamisesta sivistymiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Pyrkimys kaupunkilaisten osallistamiseen on ollut myös kaupunkitasolla vahvassa kasvussa, marraskuussa 2017 päätettiin asukkaiden ja yhteisöjen laajamittaiseen osallistumiseen ja vuorovaikutukseen tähtäävän osallisuusmallin toimeenpanemisesta.

> HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON VISIO. STRATEGIAT JA TAVOITTEET

*Asiakkaita menossa Uuden kaupunginmuseon avajaisiin
toukokuussa 2016.*

4.

MYYTINMURTAJAT- TYÖPAJAHANKE

4.1 HANKKEEN TAUSTA JA TAVOITTEET

TEKSTI:
TUOTTAJA
SARI KATAINEN

Seksuaalioikeuksista
kertova Helsexinki-
näyttely avautui
toukokuussa 2017.

> 4.1 HANKKEEN TAUSTA JA TAVOITTEET

TEKSTI:
TUOTTAJA
SARI KATAINEN

4.1.1 Helsexinki-näyttely

Uuden kaupunginmuseon yhtenä osana on museon neljännessä kerroksessa sijaitseva vaihtuvien sisältöjen tila. Tämä tila mahdollistaa Helsingin kaupunginmuseolle aivan uudenaikaisen, tunteisiin vetoavien, kantaottavien, ajankohtaisten ja keskustelua herättävien sisältöjen sekä tapahtumien järjestämisen.

Helsingin kaupunginmuseon vaihtuvien sisältöjen tilassa 12.5.2017 avautuneen Helsexinki-näyttelyn aiheena olivat seksuaalioikeudet. Helsexinki-näyttely perustui näyttelytyöryhmän tekemiin haastatteluihin, joilla selvitettiin Helsingissä asuvien tai työskentelevien ihmisten omakohtaisia kokemuksia seksuaalioikeuksiin ja niiden toteutumiseen liittyen. Suoria sitaatteja näistä haastatteluista oli nähtävissä näyttelytilan seinillä. Myös kaikki näyttelyssä esillä olleet teemat nousivat suoraan näistä haastatteluista.

Helsexinki-näyttely käsitteli muun muassa sitä, kuinka kaikilla tulisi olla oikeus elää tasa-arvoisesti seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuolisesta identiteetistä tai ilmaisusta riippumatta sekä sitä, miten monenlaiset asenteisiin, lakeihin ja toimintatapoihin liittyvät seikat asettavat rajoituksia yhdenvertaisen arjen viettämiselle ja seksuaalioikeuksien toteutumiselle. Seksuaalioikeudet kuuluvat kai-

kille, mutta vapaus olla oma itsensä ei ole itsestäänselvyys. Helsingin kaupunginmuseon yhtenä tavoitteena on moniäänisyyden edistäminen ja myös Helsexinki-näyttelyn tavoitteena oli antaa ääni erityisesti niille, joiden ääni syystä tai toisesta jää usein kuulumattomiin. Näyttelyn tavoitteena oli antaa myös samastumismahdollisuuksia, vähentää ennakkoluuloja, voimaannuttaa ja jakaa ajankohtaista tietoa seksuaalioikeuksiin liittyen.

Helsexinki-näyttely tehtiin osallistamalla kaupunkilaisia ja asiantuntijaorganisaatioita. Osallistaminen oli keskeisessä roolissa myös kaikissa näyttelyyn liittyneissä tapahtumissa. Kussakin näyttelyyn liittyneessä tapahtumassa oli aina mukana asiantuntijaorganisaatio sisällön tuottajana ja museo itse toimi niissä vain alustana. Näyttelyn ohjelmalla järjestettiin muun muassa Positiiviset pussaa -tapahtuma yhdessä Positiiviset ry:n ja Sexpo-säätiön kanssa sekä muistelupajoja Seta ry:n seniorityön kanssa.

Normaalisti Helsingin kaupunginmuseon henkilökunta opastaa itse näyttelyissään, mutta Helsexinki-näyttelyn osalta koettiin, että myös opastusten tuli perustua nimenomaan ihmisten omakohtaisiin kokemuksiin. Tämän takia opastukset toteutettiin siten, että niitä vetivät näyttelyhanketta varten haastatellut henkilöt, jotka kertoivat niissä itse omista kokemuksistaan ja omasta tarinastaan.

Helsingin kaupunginmuseon vaihtuvien sisältöjen tilassa 12.5.2017 avautuneen Helsexinki-näyttelyn aiheena olivat seksuaalioikeudet.

> 4.1 HANKKEEN TAUSTA JA TAVOITTEET

4.1.2 Asiantuntijayhteistyöllä seksuaalikasvatustilaisuuksia Helsexinki-näyttelyyn

Asiantuntijayhteistyöllä seksuaalikasvatustilaisuuksia Helsexinki-näyttelyyn hankkeen suunnittelu alkoi jo varhain Helsexinki-näyttelyn tuotannon alkuvaiheessa, kun näyttelytyöryhmä mietti keinoja, joilla myös nuorten ääni saataisiin paremmin kuuluviin näyttelyssä. Tämä asia oli pohdinnassa erityisesti siksi, että näyttelyn aihepiirin vuoksi oli tehty päätös olla haastattelematta näyttelyä varten alle 18-vuotiaita henkilöitä. Mietinnässä olivat myös muun muassa nuorten seksuaalisuuteen ja sukupuoleen kohdistuvat paineet, joita esimerkiksi sosiaalisen median antamat mielikuvat nuorille nykypäivänä kohdistavat.

Koska nuorille suunnatun ohjelman tekeminen koettiin hyvin tärkeäksi, päätettiin Asiantuntijayhteistyöllä seksuaalikasvatustilaisuuksia Helsexinki-näyttelyyn hankkeelle hakea avustusta Museoviraston avustuksista innovatiivisiin hankkeisiin lokakuussa 2016. Myönteinen päätös 20 000 euron avustuksesta saatiin maaliskuussa 2017, ja hankkeen konkreettinen valmistelu aloitettiin tämän jälkeen välittömästi. Lisäksi asiantuntijaorganisaatioiden kanssa käytyjen keskustelujen ja näyttelytyöryhmän oman pohdinnan jälkeen Asiantuntijayhteistyöllä seksuaalikasvatustilaisuuksia Helsexinki-näyttelyyn hankkeen nimi päätettiin muuttaa samalla viestinnällisesti ja sisällöllisesti paremmin hankkeesta kertovaan Myytinmurtajat-työpajahankkeen muotoon.

Myytinmurtajat-työpajahanke syntyi halusta jakaa tietoa nuorille seksuaalisuuteen, sukupuoleen ja seksiin liittyen. Oi-

keus riittävään ja oikeaan tietoon näihin liittyen oli myös yksi keskeisimmistä Helsexinki-näyttelyn aiheena olleista seksuaalioikeuksista. Koska Helsingin kaupunginmuseolla ja Helsexinki-näyttelytyöryhmällä ei ollut itsellään substanssi- eikä metodiosaamista seksuaalikasvatuksen osalta, päätettiin tiedonvälittämisen tehtävä antaa näistä asioista tietävien asiantuntijaorganisaatioiden käsiin. Samalla tehtiin tietoinen päätös astua pois omasta totutusta asiantuntijan roolista ja toimia näidenkin tapahtumien osalta itse alustana muiden tuottamille sisällöille. Tavoitteena oli tarjota nuorille turvallinen foorumi keskusteluun ja kysymiseen virikkeellisessä ympäristössä ilmiöpohjaisen oppimisen hengessä sekä samalla kehittää uusia toimintatapoja uudenlaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteena oli myös kohdata nuoret tasavertaisina toimijoina, reagoida ajankohtaisiin aiheisiin ja välittää sisältöä, jolla on yhteiskunnallista merkittävyyttä.

Hankkeesta saatujen kokemusten perusteella oli tarkoitus myös kehittää Helsingin kaupunginmuseoon uusi, avoin toimintamalli, jossa museo toimii alustana ja mahdollistajana asiantuntijalle, joka järjestää museossa sen näyttelysisältöihin liittyvän tilaisuuden tai tapahtuman, jonka sisällölliseen ja toiminnalliseen toteuttamiseen museolla ei ole tietotaitoa. Tätä toimintamallia oli tarkoitus jatkossa hyödyntää Helsingin kaupunginmuseon omassa toiminnassa, varsinkin sen neljännen kerroksen vaihtuvien sisältöjen osalta, mutta lisäksi sen toivottiin voivan toimia konseptitason toimintamallina myös muille museoille.

4.2 HANKKEEN SISÄISET TOIMIJAT

TEKSTI:
HANKKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN JA
TUOTTAJA SARI
KATAINEN

Helsingin kaupunginmuseon Yleisöpalvelut jakautuvat neljään erilliseen tiimiin: Näyttely- ja ohjelmatiiimiin, Oppimis- ja hyvinvointitiimiin, Asiakkaan kohtaaminen -tiimiin sekä Myyntitiimiin. Myytinmurtajat -hankkeen käytännön toteutuksesta vastasi ensisijaisesti hanketyöryhmä, jonka muodostivat Helsexinki-näyttelyn näyttelytyöryhmä, jossa oli tuottaja ja kaksi työryhmän jäsentä sekä syyskuusta 2017 lähtien marraskuuhun 2017 asti Myytinmurtajat-työpajahanketta varten palkattu hankeassistentti. Kaikki nämä henkilöt olivat eri tiimeistä, ja yksi heistä jopa kokonaan Yleisöpalveluiden ulkopuolelta. Koska hanke vielä tätä laajemmin ajatellen liittyi lisäksi näyttely- ja ohjelmatuotannon että oppimispalveluiden parissa työskentelevien muidenkin henkilöiden työhön, loi hankkeen tiimien tehtäväjaon ylittävä luonne aluksi pienoista epätietoisuutta eri tiimien välillä käytännön järjestelyjen osalta. Kesällä 2017 muodostetun, Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan uusi strategia, jota museokin tähän toimialaan kuuluvana palveluna noudattaa, nostaa esiin yhtenä

tavoitteena ketterämmän toimintakulttuurin ja tämä koskee toki myös toimialan palveluiden sisäistä toimintakulttuuria. Tässä hankkeessa tätä yllirajaista sisäistä toimintakulttuuria päästiin testaamaan käytännön tasolla.

Hanketyöryhmän lisäksi hankkeen toteuttamisessa auttoivat myös monet muut Helsingin kaupunginmuseon henkilökunnan jäsenet. Hanketta edesauttoi muun muassa museon markkinointi- ja viestintäpalveluita hoitavan tiimin apu ja asiantuntemus. He osallistuivat hankkeeseen esimerkiksi toimittamalla museon graafisen ilmeen oppilaiden palautelomakkeen suunnittelijalle ja työpajavideoiden tuottajalle. Myytinmurtajat-työpajoista ensikontaktin opettajiin otti Oppimis- ja hyvinvointitiimiin kuuluva museolehtori, joka vastaa sähköisen uutiskirjeen toimittamisesta ja lähettämisestä. Työpajoissa tarvittavan tekniikan kanssa hanketyöryhmän jäseniä auttoi Näyttely- ja ohjelmatiiimiin kuuluva museomestari.

Myytinmurtajat -hankkeen käytännön toteutuksesta vastasi ensisijaisesti hanketyöryhmä.

4.3 HANKKEEN YHTEISTYÖKUMPPANIT

TEKSTI:
TUOTTAJA
SARI KATAINEN

Myytinmurtajat-työpajahankkeen yhteistyökumppaneiksi päätettiin valita Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland r.f., Väestöliitto ry., Seta ry. ja Sexpo-säätiö. Folkhälsan pyrkii edistämään erityisesti ruotsinkielisten ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Samoin myös Väestöliitto edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana. Seta on valtakunnallinen ihmisoikeusjärjestö, jonka tavoitteena on, että kaikki voisivat elää yhdenvertaisina. Sexpo toimii seksuaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Kaikki nämä organisaatiot ovat omilla segmenteillään huippuasiantuntijoita seksuaali- ja sukupuoli-identiteetin, seksuaalisuuden ja sukupuolen toteuttamisen sekä ilmaisemisen ja seksuaalioikeuksien osalta. Tärkeää yhteistyökumppaneita valitessa oli lisäksi, että heiltä löytyi valmiiksi vahvaa osaamista ja kokemusta myös nimenomaan seksuaalikasvatuksen alalta sekä nuorten kanssa toimimisesta.

Väestöliitto oli ollut Helsexinki-näyttelyn yhteistyökumppanina jo aivan näyttelyn suunnittelun aloittamisesta lähtien, ja heitä oli siksi luonnollisinta lähestyä ensimmäiseksi työpajai-

dean osalta. Ensimmäinen yhteydenotto heihin päin tehtiin työpajojen osalta jo ennen kuin hankkeen kokonaisrahoitus edes oli selvillä. Kun suostumus heiltä lähteä mukaan saatiin, otettiin yhteyttä sen jälkeen Sexpoan ja Setaan, jotka lähtivät myös heti hyvin innostuneesti mukaan hankkeeseen. Jo hyvin varhaisesta vaiheesta lähtien oli selvää, että työpajoja haluttiin tarjota myös ruotsinkielisille koululaisille, joten oli tärkeää, että myös Folkhälsan ruotsinkielisiä palveluja tarjoavana lähti mukaan hankkeeseen.

**'Minuun otettiin
museon taholta yhteyttä.'**

4.4 HANKKEEN ASIAKKAAT

TEKSTI:
TYÖRYHMÄN JÄSEN
AINO VILA

Myytinmurtajat-työpajahankkeen ensisijaisiksi asiakkaiksi määriteltiin opettajat. Myös tiedotus työpajoista kohdistettiin siis opettajille, jotka olivat ratkaisevina päätöksentekijöinä sen suhteen, tuovatko he oppilaansa osallistujiksi työpajoihin. Helsingin kaupunginmuseon tarjoamat oppimispalvelut ovat yleisesti ottaen hyvin pääkaupunkiseudun opettajien tiedossa ja opastuksia tarjotaan sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen että peruskoulun ja toisen asteen ryhmille ympäri vuoden. Lisäksi museossa vieraillee runsaasti mm. suomi toisena kielenä -opiskelijaryhmiä. Maksuttomat opastukset ja työpajat räätälöidään tarkkaan koulujen opetussuunnitelmiin ja tätä korostetaan oppimispalveluiden tiedotuksessa. Niinpä myös tässä projektissa Oppimis- ja hyvinvointitiimiin kuuluva Helsexinki-näyttelytyöryhmän jäsen teki ennen tiedotuksen aloittamista laajan selvitystyön koskien sitä, minkä oppiaineiden opettajille tiedotus työpajoista olisi hyvä kohdentaa, ja mihin opetussuunnitelman osiin työpajat soveltuisivat. Työpajat otettiin alusta pitäen osaksi museon Oppimis- ja hyvinvointitiimin tarjoamaa pedagogista ohjelmaa.

Näyttelytyöryhmä muotoili yhteistyössä asiantuntijaorganisaatioiden ja museolehtoreiden kanssa työpajojen suomen- ja ruotsinkielisen mainostekstin, joka liitettiin museon sähköiseen Oppimisen uutiskirjeeseen. Sähköpostitse välitetty uutiskirje lähetettiin opettajille hyvissä ajoin ennen työpajojen al-

kua elokuussa 2017 ja kohdennettu muistutus työpajoista lähti vielä syyskuussa 2017. Tähän muistutusviestiin liitettiin myös eräältä näyttelyä varten haastatellulta henkilöltä tilattu, hänen omakohtaisiin kokemuksiinsa perustuva YouTube-video herättämään keskustelua ja suuntaamaan ajatuksia näyttelyn teemoihin. Opettajat saivat halutessaan katsoa videon itseksensä tai näyttää sen luokassaan. Myytinmurtajat-työpajoista tiedotettiin myös osana museon koululais-

palveluiden tarjontaa Helsingin kaupungin ja Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteisessä Oppimisen kulttuurikalenterissa Kultuksessa. Kultus nosti työpajat esiin myös omalla Facebook-tilillään.

Ilmoittautumiset työpajoihin otettiin vastaan sähköpostitse, museon Oppimis- ja hyvinvointitiimin yhteiseen opastusvaraus-

osoitteeseen. Tiimin jäsenet vastasivat opettajien työpajatiedusteluihin näyttelytyöryhmän kanssa neuvotellen ja ryhmät merkittiin taulukkoon, johon kaikilla oli pääsy. Näyttelytyöryhmä oli tarpeen mukaan yhteydessä asiantuntijaorganisaatioihin ja välitti viestejä heidän ja opettajien välillä. Opettajat toivoivat työpajoja myös toisen asteen luokille, ja hanketyöryhmän, museolehtoreiden ja työpajojen vetäjien kesken päädyttiin laajentamaan kohderyhmää syyskuussa lähteneessä muistutusviestissä toisen asteen opiskelijoihin.

’Olisin mielellään tuonut useamman kasiluokan, mutta heidän tuntinsa oli keskellä päivää.’

4.5 HANKKEEN KOHDERYHMÄ

TEKSTI:
TUOTTAJA
SARI KATAINEN JA
TYÖRYHMÄN JÄSEN
AINO VILA

Suurin tarve saada tietoa seksuaalisuuteen, sukupuoleen ja seksiin liittyen on usein vielä identiteettiään etsivillä nuorilla, ja tämän takia Myytinmurtajat-työpajojen kohderyhmänä olivatkin nuoret, 8.-9.-luokkalaiset koululaiset ja opettajien toivomuksesta siis myös toisen asteen opiskelijat. Alun perin hankehakemusta tehtäessä kohderyhmäksi oli määritetty myös 7.-luokkalaiset, mutta hankkeeseen osallistuneiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa suunnitteluvaiheessa käytyjen keskustelujen perusteella heidät rajattiin kohderyhmän ulkopuolelle liian nuorina.

Helsingin kaupunginmuseon opastuksilla ja työpajoissa käy kaikenikäisiä lapsia ja nuoria, mutta yläkoulujen ja lukioiden yhä yleinen tiukan oppiainejakoinen lukujärjestys tekevät näiden asteiden oppilaiden tavoittamisen haastavammaksi. Nuorille vedetyissä työpajoissa on aiemmin luonnollisestikin keskitytty historiaan, ja nuorille on niissä annettu mahdollisuus reflektoida omaa elämäänsä historian valossa, tarjoten

tarttumapintoja samastumiseen ja empatiaan. Työpajan aiheen tulee olla nuorta kiinnostava, mutta myös työpajan toteutustavan tulee tuntua hänestä mielekkäältä. Myytinmurtajat-hanketyöryhmä piti selvänä, että seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyvät aiheet kiinnostavat kohderyhmäksi valittuja nuoria, ja luotti asiantuntijatahojen tietotaitoon työpajojen käytännön toteutuksessa.

‘Mielestäni on tosi hyvä, että avataan avointa keskustelua asioista, joista ei välttämättä puhuta niin paljo.’

4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

TEKSTI:
HANKKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN

*Hanketyöryhmän jäsenet
vievät istuintyynyjä
työpajatilaan ennen
Sexpon työpajan alkua.*

> 4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

TEKSTI:
HANKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN

4.6.1 Työpaja-aamujen toteutus

Asiantuntijaorganisaatiot olivat kertoneet ennakkoon Helsexinki-näyttelytyöryhmälle ainoastaan työpajojen aiheet ja antaneet lyhyet kuvaukset opettajille elokuussa lähetettyä uutiskirjettä varten. Helsingin kaupunginmuseon henkilökunta ei siis työpajaviikkojen ensimmäisissä työpajoissa tiennyt niiden sisällöistä ja toteutustavoista paljon työpajoihin osallistuneita oppilaita ja opettajia enempää.

Yhteistyökumppaneiden tuottama sisältö oli suunniteltu sopimaan koulujen uuteen opetussuunnitelmaan, ja pajojen sisältö sopikin moneen laaja-alaisen oppimisen tavoitteeseen. Museoympäristö ja näyttelytila toimivat osana oppimista tukevaa monimuotoista oppimisympäristöä. Osa opettajista mainitsi heiltä kerätyssä palautteessa osallistumisen syyksi juuri mahdollisuuden päästä ulos luokahuoneesta ja saada vaihtelua koulupäivään.

Ennen työpajavaiheen alkua museo oli aktiivisesti yhteydessä asiantuntijaorganisaatioihin työpaja-aamujen käytännönjärjestelyjen osalta. Yhteistyökumppaneilta tiedusteltiin heidän toiveitaan ja tarpeitaan koskien työpajatilan valmistelua ja tarvikkeiden hankkimista. Osa yhteistyökumppaneista toivoi, että työpajat pidettäisiin Helsexinki-näyttelyn puolella, osa taas halusi pitää työpajansa näyttelytilan vieressä sijaitsevasa, rennossa Lounge-tilassa.

Museon henkilökunta hankki valmiiksi yhteistyökumppaneiden toivomat tarvikkeet työpajoja varten ja järjesti ne työpaja-aamuina toiveiden mukaan työpajatilaan. Hanketta varten oli jo aiemmin tilattu istuintyynyjä, oppilaille jaettavia kondomeja

ja kuulakärkikyniä sekä palautelomakkeita, joilla oppilailta kerättiin palautetta työpajojen jälkeen.

Museo tiedotti yhteistyökumppaneita ilmoittautuneiden luokkien luokka-asteista, oppilaiden lukumäärästä sekä mahdollisista erityispiirteistä ja -tarpeista. Yhden asiantuntijaorganisaation yhteyshenkilö muuttui hankkeen aikana kahdesti, mikä aiheutti joitakin ongelmia tiedonkulussa liittyen työpajojen aikatauluihin heidän viikkonsa osalta. Aivan yhteistyön alussa työpajat suunniteltiin pidettäväksi tuntia aiemmin, eikä tieto aloitusajan siirrosta tuntia myöhemmäksi ollut tavoittanut työpajat toteuttanutta henkilöä hyvissä ajoin. Asiantuntijaorganisaation joustavuuden ansiosta työpajat voitiin kuitenkin toteuttaa suunnitellusti.

Hankkeesta tiedotettiin myös museon sisällä. Työpajoihin osallistuvista ryhmistä ja työpaja-aikatauluista tiedotettiin sähköpostiviesteillä ja suullisesti sekä museon Asiakkaan kohtaaminen -tiimiä että museon siivoojaa.

Työpajoja järjestettiin maanantaista perjantaihin 25.9–27.10.2017. Työpajoja ei järjestetty pääkaupunkiseudun syyslomaviikolla 16.10.–20.10.2017. Työpajat pidettiin aamuisin klo 10–11 museon ollessa suljettuna muulta yleisöltä. Tämä mahdollisti rauhallisen tutustumisen työpajojen aiheisiin ilman ylimääräisiä häiriötekijöitä. Työpajojen jälkeen kouluryhmät saattoivat aikataulujensa ja mielenkiintonsa mukaan tutustua Helsexinki-näyttelyyn ja esittää kysymyksiä paikalla olleelle näyttelytyöryhmän jäsenelle.

> 4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

Valmiiksi sovitut työpaja-ajat osoittautuivat jonkin verran haasteellisiksi koulujen oppituntijaon ja koulupäivän aikataulun kannalta. Ulkopuolisten asiantuntijaorganisaatioiden kanssa toimiessa sovituista työpaja-ajoista oli pidettävä kiin-

Hanketyöryhmän jäsenet valmistelevat työpajatilaa ennen Sexpon työpajan alkua.

ni, koska asiantuntijaorganisaatioiden edustajien ei voitu olettaa sitoutuvaan olemaan museon käytettävissä koko päivän ajan tai soveltavan aikataulujaan koulujen kaikkien toiveiden mukaan. Onneksi joihinkin erikoistoiveisiin voitiin vastata, koska ulkopuoliset asiantuntijat suhtautuivat hankkeeseen niin joustavasti. Esimerkiksi Folkhälsanin viikolla pajoja pidettiin yhtenä päivänä yhteensä kolme, ja muutamana päivänä taas ei ollenkaan.

Opettajilta kerätyssä palautteessa nousi esille se, että koulut ovat vielä sidottuja perinteiseen oppiainejakoon perustuvaan lukujärjestykseen ja koulupäivän kulkuun. Eräs opettaja olisi halunnut tuoda työpajoihin useamman 8. luokan, mutta työpajan ajankohta ei sopinut luokkien lukujärjestykseen. Monilla ryhmillä oli työpajan jälkeen kiire ehtiä takaisin koululle lounaalle, minkä takia kaikki luokat eivät ehtineet tutustua Helsexinki-näyttelyyn suunnitellusti.

Työpaja-aamujen valmistelu alkoi yleensä jo klo 9 aikoihin, jotta kaikki tarpeellinen saatiin esille. Tila valmisteltiin yhteistyökumppaneiden toiveiden mukaiseen kuntoon ja oppilaille jaettavat kondomit ja kuulakärkikynät asetettiin näkyvälle paikalle, josta oppilaiden oli helppo napata niitä omatoimisesti mukaansa. Yhteistyökumppanit saapuivat museolle ennen työpajan alkua ja hanketyöryhmän jäsen päästi heidät sisälle vielä muulta yleisöltä suljettuun museoon. Työpajatila katsottiin vielä läpi yhteistyökumppaneiden kanssa ja tehtiin tarvittaessa viimeiset muutokset heidän toiveidensa mukaisesti.

Joku hanketyöryhmän jäsenistä oli myös valmiina vastaanottamaan luokan museon aulassa jo hyvissä ajoin ennen klo 10 ja hän vei ryhmän hissillä museon neljännessä kerroksessa sijaitsevaan näyttely- tai Lounge-tilaan, jossa työpajaohjaaja odotti ryhmän saapumista.

...All of us have the right to experience and express our sexuality and gender in the manner of our choosing, and to have access to information on these topics. Each and every one of us is also entitled to sexual pleasure and bodily integrity.

Above all, we all have the right to live as members of society, regardless of our sexual orientation, gender identity or gender expression.

The freedom to be yourself is not something all of us can take for granted. Around the world attitudes, laws and practices still persist that limit the right of individuals to enjoy equality and exercise their sexual and gender rights. HelSEXinki exhibition offers flashes of how rights are fulfilled in Helsinki today.

> 4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

Hanke vaati kaiken kaikkiaan enemmän henkilöstöresursseja kuin mihin hanketta suunniteltaessa oli varauduttu. Valmistelu- ja taustatyöt sitoivat paitsi hankeassistentin niin myös vakinaisen, näyttelytyöryhmään kuuluvan henkilökunnan resursseja. Viikkoina, jolloin työpajoja järjestettiin, piti hankeassistentin lisäksi ainakin yhden näyttelytyöryhmän jäsenen olla paikalla työpaja-aamuissa, niiden valmisteluissa ja puruissa sekä tutustuttamassa oppilaita näyttelyyn. Työpaja-aamut sitoivat siis vähintään kaksi työntekijää puolikkaiksi työpäiviksi.

Helsingin kaupungin jähmeän täyttölupaprosessin takia hankeassistenttia ei voitu palkata yli kahdeksi kuukaudeksi. Alun perin hankeassistentin työsuhteen pituudeksi oli suunniteltu kolme kuukautta, mutta tämän suunnitelman toteuttaminen olisi vaatinut työlästä täyttöluvan anomisprosessia. Hankeassistentin työsuhteen suunnitellun pituuden lyhentyminen tarkoitti vakinaisen henkilökunnan hankkeeseen liittyvien tehtävien lisääntymistä, samalla kun heidän muiden työtehtäviensä määrä pysyi kuitenkin samana kuin aiemmin. Toisaalta hankeassistentin palkkakuluista säästyneitä varoja voitiin myöhemmin käyttää Myytinmurtajat-työpajahanketta käsittelevään verkkojulkaisuun, jonka avulla kokemuksia hankkeesta voitiin jakaa huomattavasti laajemmin muunkin museokentän tietoon.

Hankkeen aikana Helsexinki-näyttelyn ja samalla myös Myytinmurtajat-työpajahankkeen tuottaja joutui siirtymään pääsääntöisesti toisiin tehtäviin ja toiseen toimipisteeseen, mikä hankaloitti jonkin verran hankkeeseen liittyviä käytännön töitä. Tästä opittiin se, että näin mittavan hankkeen onnistumisen kannalta on tärkeää, että hanketyöryhmän lisäksi koko museon organisaatio on perillä hankkeen kaikista tavoitteista ja laajuudesta sekä sitoutuneita hankkeen toteuttamiseen, ja että he mahdollistavat siten omalta osaltaan hankkeeseen liittyvien töiden täysipainoisen hoitamisen.

Jokainen asiantuntijaorganisaatio toteutti oman näköisensä työpajan, ja työpajojen sisällöt vaihtelivat niiden järjestäjästä riippuen.

4.6.2 Työpajojen sisällöt

Jokainen asiantuntijaorganisaatio toteutti omannäköisensä työpajan, ja työpajojen sisällöt vaihtelivat niiden järjestäjästä riippuen. Työpajojen aluksi jokainen työpajaohjaaja esitteli itsensä lisäksi organisaationsa sekä sen keskeistä toimintaa. Jokainen työpajaohjaaja myös kertoi, millaisia palveluita ja toimintaa heidän edustamansa organisaatio tarjoaa nuorille sekä mitä kautta ja millä tavalla heihin voi olla yhteydessä. Työpaja tarjosi näin mukana olleille yhteistyötahoille mahdollisuuden tehdä myös omaa toimintaansa tunnetuksi nuorten keskuudessa.

Työpajavaiheen alkaessa hanketyöryhmän roolit suhteessa asiantuntijajärjestöjen edustajiin työpajatilanteissa olivat vielä epäselviä. Jokaisessa työpajassa paikalla oli hankeassistentti ja ainakin yksi näyttelytyöryhmän jäsenistä. Hanketyöryhmän tehtävänä oli auttaa valmisteluissa, ottaa ryhmä vastaan ja ohjata työpajatilaan, auttaa työpajaohjaajaa tarvittaessa, seurata ja havainnoida työpajatilannetta, kerätä palautetta oppilailta palautelomakkeiden avulla ja olla paikalla oppilaiden tutustuessa näyttelyyn.

> 4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

Ensimmäisissä työpajoissa oli haasteellista löytää sopiva rooli paikalla olleille hanketyöryhmän jäsenille. Työpajaviikkojen edetessä tuli rooli mahdollistajana kuitenkin yhä omemmaksi. Tässä auttoi vahva luottamus yhteistyökumppaneiden asiantuntemukseen ja taitoihin.

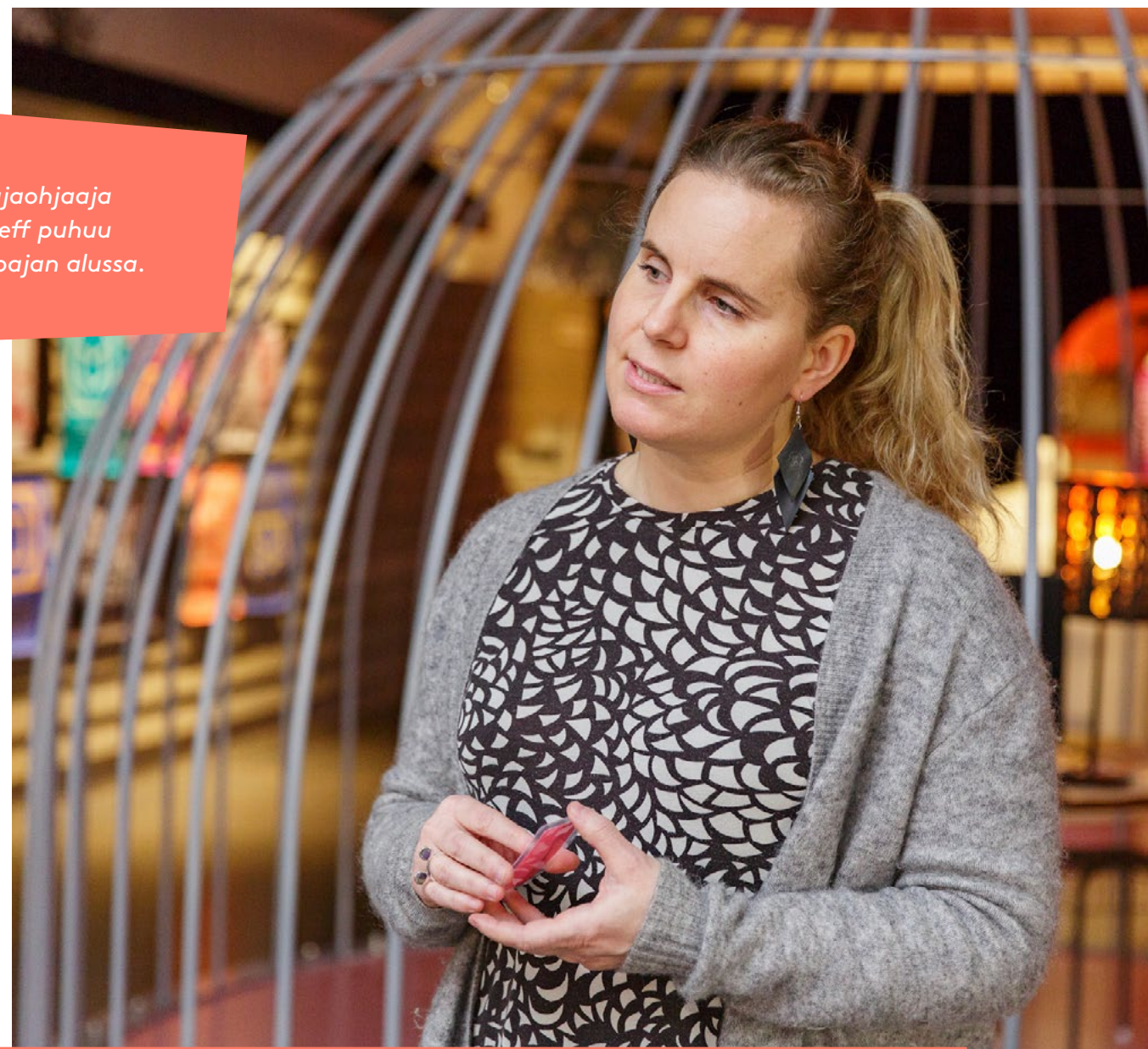
Vaikka työpaja-aamut sitoivat museon henkilökuntaa olemaan paikalla työpajoissa, mahdollisti tämä myös museossa järjestettävän vuorovaikutustilanteen tarkemman havainnoinnin kuin museon itsensä tuottamien sisältöjen kohdalla. Museon omissa työpajoissa ja opastuksissa museon henkilökunta on itse perinteisesti tuottavassa roolissa, joten ryhmän osallistumista ja esimerkiksi osallistujien kehonkieltä ei ole mahdollista havainnoida yhtä syvällisesti kuin seuratessa sisältöä ulkopuolisena.

Hankkeen työpajat aloitti Folkhälsan, josta työpajoja piti seksuaaliterveyden asiantuntija Suss Åhman. Hän oli monille pajoihin osallistuneille tuttu esimerkiksi Radio X3M:n ohjelmasta *Sex och Sânt*, mikä kävi ilmi myös työpajoissa kerätyistä palautteista. Folkhälsanin toteuttama sisältö oli suunniteltu täydentämään Helsexinki-näyttelyn teemoja. Koska näyttelyssä seksi ei ollut kovin konkreettisesti esillä, käsiteltiin heidän työpajassaan nimenomaisesti seksiä. Åhman tiesi kokemuksistaan nuorten kanssa, että juuri tämä aihe nuoria kiinnostaa, vaikka he harvemmin uskaltavatkaan sanoa tätä ääneen.

Aihetta käsiteltiin keskustellen ja kysymyksiä esittäen, mikä teki tietopainotteisesta työpajasta luontevan vuorovaikutustilanteen. Folkhälsanin työpajat rakentuivat puhtaasti puheen ja keskustelun ympärille eikä pajassa tehty minkäänlaisia har-

jotteita. Seksin lisäksi keskusteltiin myös seksin harrastamisen liittyvistä normeista, esimerkiksi siitä millaisia, minkä ikäisiä tai näköisiä ihmisiä populaarikulttuurissa nähdään harrastamassa seksiä sekä siitä miten eri sukupuolten edustajat "saavat" käyttäytyä seksiin ja ihmissuhteisiin liittyen.

*Sexpon työpajaohjaaja
Patricia Thesleff puhuu
oppilaille työpajan alussa.*

> 4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

Sexpon työpajaan
osallistuvia oppilaita.

> 4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

Väestöliiton viikon työpajaohjaajina toimivat nuorisolääkäri Miila Halonen ja seksuaaliterapeutti Elina Korhonen, joilla on takanaan pitkä kokemus nuorten kanssa työskentelemisestä. Kolmena aamuna mukana oli myös Väestöliiton nuori vapaaehtoishenkilö Tua Videman, joka osallistui työpajan pitämiseen ja vastasi muun muassa pajaan kuuluneiden tietokilpailukysymysten esittämisestä. Nuoren vapaaehtoishenkilön mukana olo selvästi vapautti tunnelmaa entisestään, ja osa nuorista osallistui ehkä juuri tämän takia helpommin keskusteluun.

Väestöliiton työpajoissa oppilaille järjestettiin tietokilpailu, jonka vastaukset tarkistettiin saman tien työpajatilan seinälle projisoituista Väestöliiton tuottamista videoista Väestöliiton omalta YouTube-kanavalta. Janaharjoituksessa oppilaat saivat harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelua. ”Maailma on ulkonäkökeskeinen” kaltaisiin väitteisiin piti ottaa kantaa asettumalla sopivalle kohdalle janaa, jonka toinen pää viestitti eri mieltä ja toinen pää samaa mieltä olemista. Aktiivinen tekeminen toimi sytykkeenä laajemmalle keskustelulle. Väestöliiton työpajoissa osallistujat saivat myös kehua itseään kirjoittamalla suurelle paperirullalle ominaisuuksia, joista itsensä pitää.

Setan työpajaviikolla osallistujat saivat työpajan vetäjän, kouluttaja Marita Karvisen johdolla pohtia valokuvakorttien avulla, kuka kuvien henkilöistä seurustelee kenenkin kanssa ja minkä takia. Ensimmäisellä kierroksella ihmisiä yhdisteltiin vain ulkonäön perusteella ja oppilaiden tuli selittää miksi he olivat päätyneet tekemiinsä valintoihin. Selittäviksi tekijöik-

si nousi esimerkiksi sama kulttuuritausta tai ikä. Seuraavaa kierrosta varten valokuvakortteihin lisättiin tietoja henkilöistä muun muassa liittyen näiden ikään ja seksuaaliseen suuntautumiseen. Lisätiedot muuttivat oppilaiden tekemiä valintoja. Tehtävä tarjosi esimerkin siitä, miten normeja tuotetaan ja miten ulkoapäin tulevat normit vaikuttavat monien ihmissuhteisiin ja seksuaalisuuteen liittyvien näkemysten taustalla.

Hankeassistentti Iisa Aaltonen havainnoi Sexpon työpajaa.

> 4.6 HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

Sexpon viikolla osallistujat saivat kukin eläytyä kuvitteellisen henkilön elämään ja miettiä toteutuvatko työpajaohjaajan Patricia Thesleffin esittämät seksuaalioikeuksia koskevat väitteet henkilön kohdalla. Seksuaalioikeuksien toteutuessa henkilön kohdalla oppilas sai ottaa askeleen eteenpäin. Harjoituksen loputtua oppilaat seisoivat tilassa eri kohdilla, sen mukaan kuinka monta askelta kukin oli saanut otettua.

Harjoitus havainnollisti konkreettisesti, että seksuaalioikeudet eivät toteudu kaikkien kohdalla. Jos oikeudet toteutuisivat, kaikki oppilaat olivat ottaneet askeleen jokaisen väitteen kohdalla ja päässeet huoneen toiseen päähän.

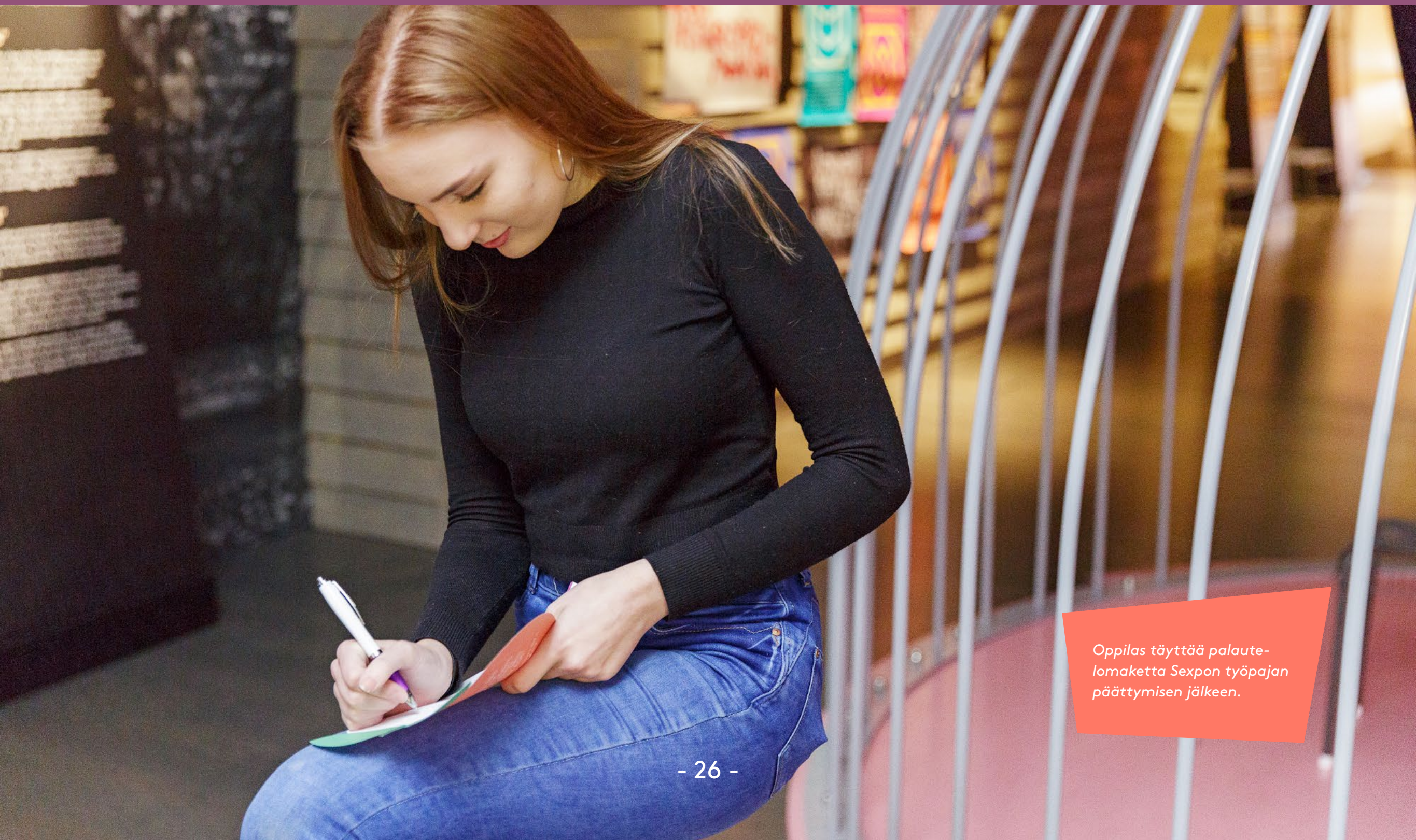
Asiantuntijoiden ammattitaito näkyi muun muassa siinä, miten he muokkasivat sisältöjä ryhmän koon ja luonteen mukaan. Ryhmien erilaisuus näkyi esimerkiksi tietotasossa ja aktiivisuudessa, joissa oli suurta vaihtelua. Lukiolaisten ote tekemiseen oli analyyttisempi ja avoimempi kuin esimerkiksi ammattikoululaisten tai yläasteikäisten. Varovaisempien ryhmien kanssa työpajaohjaajat olivat kannustavampia ja aktivoivampia, kun taas helposti osallistuville ryhmille annettiin enemmän tilaa heidän omalle pohdinnalleen.

Yllättävää oli, että ryhmien koot vaihtelivat yhdestä oppilaasta jopa kolmeen kymmeneen oppilaaseen. Ammattitaitoiset työpajaohjaajat osasivat kuitenkin muokata sisältöjä osallistujamäärän mukaan. Esimerkiksi Sexpon työpajaviikolla pajan sisällössä oli suurta vaihtelua riippuen siitä, minkä kokoinen ryhmä oli kyseessä. Pienikokoisempien ryhmien kanssa Sexpon työpajaohjaaja Patricia Thesleff keskusteli nuorten itse esittämistä kysymyksistä ja esille tuomista aiheista. Suurempien luokkien kanssa hän teki seksuaalioikeuksien toteutumista havainnollistavan harjoituksen.

Oppilaat osallistuvat harjoitukseen Sexpon työpajassa.

4.7 HANKKEESTA SAATU PALAUTE

TEKSTI:
HANKKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN

*Oppilas täyttää palaute-
lomaketta Sexpon työpajan
päättymisen jälkeen.*

> 4.7 HANKKEESTA SAATU PALAUTE

TEKSTI:
HANKKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN

4.7.1 Oppilaat

Helsingin kaupunginmuseo keräsi työpajojen yhteydessä oppilailta kirjallista palautetta. Tämä oli ensimmäinen kerta kun näin toimittiin jokaisen ryhmän kohdalla, sillä museossa Oppimis- ja hyvinvointitiimin itse toteuttamissa työpajoissa palautetta on aiemmin kerätty systemaattisesti vain opettajilta. Palautelomakkeissa oppilaat saivat arvioida työpajan aiheen kiinnostavuutta, toteutustavan onnistuneisuutta ja museota paikkana työpajoille. Lomakkeessa kysyttiin myös sitä, saiko oppilas uutta tietoa työpajasta sekä pyydettiin jättämään terveisiä museolle ja työpajan vetäjälle.

Palautelomake oli suunniteltu nuoriin vetoavaksi; lomake oli persikka-emojin muotoinen ja etusivulle oli valittu erään näyttelyä varten haastatellun henkilön sitaatti hänen omista nuoruudenkokemuksistaan. Lomake oli taitettava, kos-

ka oli tärkeää, että nuoret pystyivät jättämään palautetta anonymisti. Hankkeen toteuttamisessa oli alusta asti keskeistä kohderyhmän huomioiminen, joten myös hankintoja, kuten palautelomaketta, pohdittiin kohderyhmä mielessä. Ilmeisesti palautelomakkeen osalta kohderyhmän huomioimisessa onnistuttiin, koska kaikki työpajoihin osallistuneista yhteensä 209 oppilaista täytti lomakkeen ja antoi palautetta.

Oppilailta kerätty palaute analysoitiin työpajaviikkojen jälkeen. Kaiken kaikkiaan työpajoissa annettu palaute oli positiivista. Noin 2/3 osallistujasta arvioi työpajan aiheen kiinnostavuuden, toteutustavan onnistuneisuuden ja museon sopivuuden työpajan pitopaikaksi hyväksi ja noin 1/3 antoi arvosanaksi keskiverto. Vain noin 2 % vastanneista arvioi aiheen kiinnostavuuden, toteutustavan onnistuneisuuden ja museon sopivuuden työpajan pitopaikaksi huonoksi.

Melkein puolet osallistujista koki saaneensa työpajassa uutta tietoa hyvin. Alle 40 % prosenttia vastasi saaneensa kohtalaisesti uutta tietoa ja noin 13 % koki saaneensa työpajoissa uutta tietoa huonosti. Uutta tietoa koskevan kysymyksen kohdalla oppilaiden vastauksissa oli suuria eroja johtuen heidän luokka-asteestaan. Lukiolaiset kokivat saaneensa huonommin uutta tietoa kuin peruskoululaiset, jotka eivät olleet käyneet aihepiiriä koulussa läpi vielä niin syvällisesti.

**‘Hyvä aihe nuorille.
Jatkakaa
samaa malliin.’**

HYVÄ KESKIVERTO HUONO

1. Oliko työpajan aihe kiinnostava? ☐ ☐ ☐
2. Oliko työpajan toteutustapa onnistunut? ☐ ☐ ☐
3. Oliko museo sopiva paikka työpajalle? ☐ ☐ ☐
4. Saitko työpajassa uutta tietoa? ☐ ☐ ☐
5. Jätä terveiset museolle ja työpajan vetäjälle. _____

#Helsexinki #olkeustietoon

HELINGIN KAUPUNGINMUSEO

"I WISH I WAS AWARE OF THESE SORTS OF THINGS WHEN I WAS THEIR AGE"

"That's how I did it, I googled my gender"

> 4.7 HANKKEESTA SAATU PALAUTE

Oppilaat tutustuvat Helsexinki-näyttelyyn Sexpon työpajan päättymisen jälkeen.

> 4.7 HANKKEESTA SAATU PALAUTE

4.7.2 Opettajat

Palautetta kerättiin oppilaiden lisäksi myös työpajoihin osallistuneilta opettajilta. Helsingin kaupungin museon Oppimis- ja hyvinvointitiimi lähettää jokaiselle museon palveluita käyttäneelle opettajalle aina heidän palveluidensa käytön jälkeen palautekyselyn, jonka avulla kehitetään museon koululaispalveluita, mutta tämä palautekyselypohja ei sellaisenaan sopinut Myytinmurtajat-työpajojen palautteen antamiseen muun muassa siksi, että sisällön tuottajana ei nyt ollut itse museo vaan ulkopuoliset asiantuntijaorganisaatiot.

Opettajilta päätettiin kysyä muun muassa, mistä he olivat saaneet tiedon työpajoista ja miksi he olivat päättäneet tulla luokkansa työpajaan. Heiltä kysyttiin myös ennako-odotuksista, työpajasisällön sopivuudesta opetussuunnitelmaan, asiantuntijaorganisaation ja museon yhteistyöstä sekä museosta työpajan järjestämispaikkana. Opettajat saivat arvioida työpajan sisältöä, toteutusta, työpajaohjaajan asiantuntemusta, ja sitä kokivatko he saaneensa työpajasta lisäarvoa opetukseensa.

Palautekysely lähetettiin yhteensä 13 opettajalle, joista yhdeksän vastasi kyselyyn. Ruotsinkielisistä opettajista kaikki vastasivat kyselyyn, mutta suomenkielisten opettajien kohdalla vastausaktiivisuus oli pienempää. Palautekysely käännettiin myös ruotsiksi, mikä saattoi vaikuttaa ruotsinkielisten opettajien kokemukseen siitä, että ruotsinkielinen kysely oli nimenomaisesti heille kohdennettu.

Vaihtelu tavalliseen luokkaopetukseen, maksuttomuus ja aiheen sopiminen opetussuunnitelmaan olivat suurimmat syyt tulla luokkaan työpajaan. Suurin osa opettajista koki työpajan

‘Hyvä idea. Kynnys museoon madaltui nuorten silmissä.’

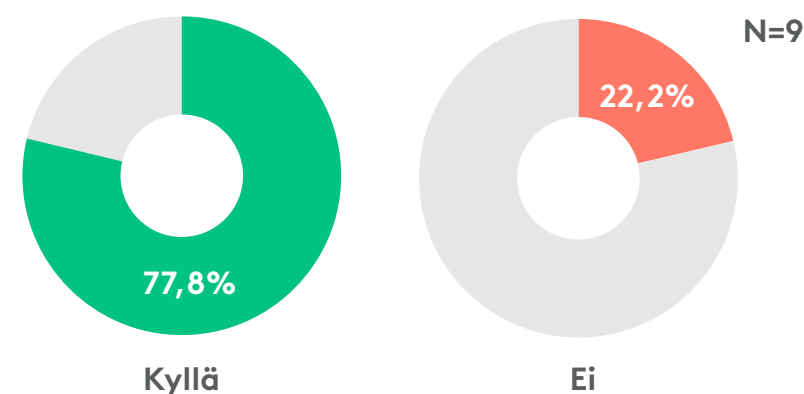
vastanneen heidän ennako-odotuksiaan ja sen sopineen erinomaisesti heidän edustamansa oppilaitoksensa opetussuunnitelmaan. Suurin osa opettajista oli käynyt myöhemmin

työpajaan liittyviä teemoja läpi oppilaiden kanssa. Työpajan sisällön enemmistö opettajista arvioi melko hyväksi ja toteutuksen erinomaiseksi. Työpajan pitäjän asiantuntijuus arvioitiin erinomaiseksi, erinomaiseksi arvioitiin myös museo työpajan järjestämispaikkana. Työpajan ja Helsexinki-näyttelyn yhteensopivuus koettiin pääasiassa erinomaiseksi tai melko hyväksi. Näyttely tosin koettiin osittain oppilaille vaikeaksi siihen sisältyvien suurien tekstimäärien takia.

Kaikki kyselyyn vastanneet opettajat kokivat saaneensa lisäarvoa opetukseensa ja tulisivat museon ja asiantuntijaorganisaation järjestämään työpajaan uudestaan. Opettajat myös lähettivät museolle terveisiä, että toivoisivat lisää samankaltaista toimintaa.

TEKSTI:
HANKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN

Kävittekö myöhemmin läpi työpajaan liittyviä teemoja oppilaiden kanssa?

> 4.7 HANKKEESTA SAATU PALAUTE

4.7.3 Yhteistyökumppanit

Palautteen kerääminen yhteistyökumppaneilta kirjallisilla lomakkeilla oli täysin uutta museolle. Museon henkilökunnalla oli siis kokemusta palautteen keräämisestä opettajilta sähköisen kyselylomakkeen muodossa, mutta yhteistyökumppaneille lähetetty kyselylomake piti luoda täysin uudelta pohjalta, koska vastaavanlaista yhteistyötä, jossa museo toimii alustana ja kumppani sisällön tuottajana ei ollut koskaan aiemmin oppimissisältöjen osalta tehty.

Yhteistyökumppaneiden kohdalla hanketyöryhmä oli kiinnostunut muun muassa heidän ennakko-odotuksistaan sekä heidän näkemyksistään museosta työpajojen järjestämispaikkana. Yhteistyökumppaneilta kysyttiin myös heidän mielipidettään museon suoriutumisesta käytännönjärjestelyjen, tiedottamisen ja yhteydenpidon osalta. Yhteistyökumppaneilta tiedusteltiin niin ikään sitä, sopiko työpajahankkeeseen osallistuminen heidän edustamansa organisaatioon tavoitteisiin ja tavoittivatko he työpajojen kautta uusia kohderyhmiä.

Yhteistyökumppaneille lähetettyjen palautekyselyjen osalta vastausprosentti oli erinomainen; kaikki joille kysely lähetettiin, vastasivat kyselyyn. Osa yhteistyökumppaneista oli ollut mukana jo Helsexinki-näyttelyn suunnittelussa ja toteuttamisessa, mutta osaan oli otettu yhteyttä vasta Myytinmurta-jat-hanketta suunniteltaessa. Eräs yhteistyökumppani, jonka kanssa yhteistyö oli alkanut vasta työpajojen osalta, olisi toivonut yhteistyötä jo näyttelyä suunniteltaessa ja nuorien huomioinnosta vahvemmin myös näyttelyn toteutuksessa.

Yhteistyökumppaneista kaikki kokivat museon suoriutuneen erinomaisesti käytännönjärjestelyistä. Enemmistö yhteistyökumppaneista arvioi museon pitäneen heihin hankkeen aikana yhteyttä erinomaisesti. Museota työpajojen järjestämispaikkana

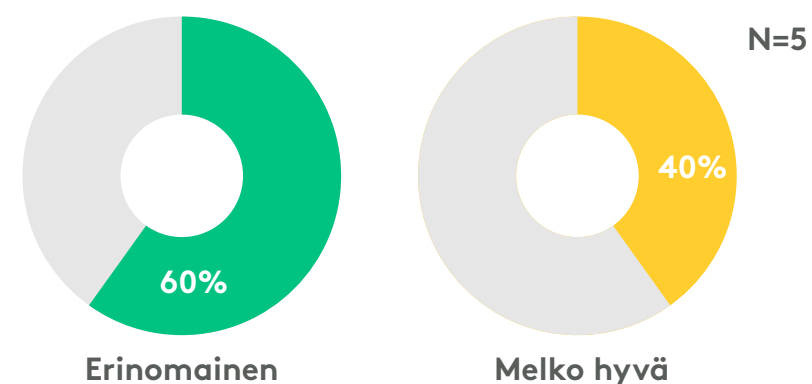
pidettiin yleisesti joko erinomaisena tai melko hyvänä. Kaikki myös kokivat työpajan sopivaksi ohjelmaksi Helsexinki-näyttelyyn.

Kaikki yhteistyökumppanit arvioivat työpajojen sopineen organisaationsa tavoitteisiin. Enemmistö vastanneista ei kuitenkaan kokenut tavoittaneensa uusia kohderyhmiä työpajojen kautta. Annetusta palautteesta kävi ilmi, että ¾ yhteistyökumppaneista koki saaneensa lisäarvoa työhönsä työpajasta. Yhteistyökumppaneiden vastaukset jakautuivat sen mukaan, miten paljon he ovat päivittäisessä työssään tekemisissä nuorten kanssa. Osalle työpajojen pitäminen on lähes jokapäiväistä, toiset taas kokivat saaneensa työpajojen kautta päivitetyn kosketuksen nuorten maailmaan ja ajatuksiin.

Ainoastaan yksi hankkeessa mukana ollut asiantuntijaorganisaatio oli aiemmin tehnyt yhteistyötä museon kanssa, mutta kaikki tekisivät tulevaisuudessa uudestaan yhteistyötä Helsingin kaupunginmuseon ja muiden museoiden kanssa. Mahdollisen yhteistyön luonteen suhteen yhteistyökumppanit olivat avoimia.

TEKSTI:
HANKKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN

Millainen museo oli työpajan järjestämispaikkana?

4.8 HANKKEEN DOKUMENTOINTI JA HANKKEESTA VIESTIMINEN

TEKSTI:
HANKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN JA
TUOTTAJA
SARI KATAINEN

Hanketyöryhmän jäsenet
avustavat Sexpon
työpajaohjaajaa Patricia
Thesleffiä pajan valmisteluissa.

> 4.8 HANKKEEN DOKUMENTOINTI JA HANKKEESTA VIESTIMINEN

Hankkeen kokonaisvaikutuksen kannalta pidettiin tärkeänä, että Myytinmurtajat-työpajahanketta myös dokumentointiin aktiivisesti valokuvaamalla ja videoimalla. Dokumentointia pidettiin tärkeänä, koska valokuvien ja videoiden avulla tietoa ja kokemuksia hankkeesta olisi mahdollisuus jakaa havainnollisemmalla tavalla, ja myös laajemmin museokentällä. Hankkeesta kuvattiin museon tilaamien videotuotannon ammattilaisten toimesta kaksi lyhyttä videota Folkhälsanin Suss Åhmanin ja Väestöliiton työpajaviikosta vastanneiden Miila Halosen ja Elina Korhosen kanssa. Videoilla yhteistyökumppaneita haastateltiin heidän kokemuksistaan Myytinmurtajat-työpajahankkeesta ja niissä näytettiin myös esimerkkejä työpajojen käytännöntoteutuksesta. Videot julkaistiin museon omalla YouTube-kanavalla ja upotettuna hankeassistentin kirjoittamaan blogitekstiin.

Myytinmurtajat-työpajahankkeen käytännön toteutuksesta otettiin myös valokuvia Sexpon viikon viimeisessä työpajassa. Museon tilaama valokuvaaja kuvasi työpajavalmistelut, itse työpajan ja työpajaa seuranneen näyttelyyn tutustumisen eli koko työpaja-aamun kulun vaihe vaiheelta. Valokuvausta varten kuvattavien oppilaiden vanhemmilta tarvittiin kuvaus- ja julkaisulupa, joka lähetettiin heille ennakoon ja jonka Helsexinki-näyttelyn ja Myytinmurtajat-hankkeen tuottaja suunnitteli juuri nimenomaan tähän tilanteeseen sopivaksi. Jo ennen työpajapäivää kävi kuitenkin selväksi, että suurin osa 21 oppilaan luokasta ei halua tulla kuvatuksi, ei edes vaikka heille oli kyseisen koululuokan opetta-

jan toiveesta lähetetty vielä tuottajan tekemä tarkentava selitys työpajan sisällöstä ja tavoitteesta.

Lopulta ainoastaan kuusi oppilasta suostui tai sai vanhemmiltaan luvan olla kuvattavana. Tämän tulkittiin johtuvan työpajassa käsitellyistä aiheista, näihin aiheisiin liitetystä stigmoista sekä mahdollisista työpajan sisältöön liittyvistä virheellisistä ennakkokäsityksistä.

Hankkeesta viestittiin ensimmäisen kerran ulospäin museon internet-sivujen Työn alla -blogissa, jossa julkaistiin hankkeessa työskennelleen hankeassistentin blogikirjoitus pian työpajahankkeen päättymisen jälkeen marraskuun alussa 2017. Blogikirjoitus jaettiin myös museon Facebook-sivulla.

Helsingin kaupunginmuseon sisällä hanketta esiteltiin pian työpajahankkeen päättymisen jälkeen henkilökunnan Lounge-tilaisuudessa. Henkilöstölle avoimia Lounge-tilaisuuksia järjestetään Helsingin kaupunginmuseossa joka toinen kuukausi. Näissä tilaisuuksissa esitellään kullakin kertaa jokin ajankohtainen hanke koko museon henkilökunnalle, ja tarjotaan samalla avoin ja vuorovaikutteinen foorumi hank-

keesta käytävälle keskustelulle. Hankkeen yhtenä tavoitteena oli kehittää konseptitason toimintamalli, jota voitaisiin hyödyntää tulevaisuudessa Helsingin kaupunginmuseolla ja yleisesti museokentällä. Tämän takia oli tärkeää tiedottaa, keskustella ja saada palautetta hankkeesta sisäisesti jo tässä vaiheessa toimintamallin ollessa vielä työn alla.

'Tiedon kulku oli mutkatonta ja käytännönjärjestelyissä saimme kaiken sen avun, mitä tarvitsimmekin.'

BLOGI

SEKSUAALIKASVATUSTA MUSEOYMPÄRISTÖSSÄ

TEKSTI:
HANKKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN

Työn alla -blogi

Helsingin kaupunginmuseolla järjestettiin seksuaalikasvatusaiheisia Myytinmurtajat-työpajoja nuorille syys-lokakuussa 2017. Teemoiltaan työpajat liittyivät keväällä 2017 avautuneeseen Helsexinki-näyttelyyn, joka kertoo Helsingissä asuvien tai työskentelevien ihmisten omakohtaisista kokemuksista seksuaalioikeuksiin ja niiden toteutumiseen liittyen.

Myytinmurtajat-työpajojen järjestäjinä oli neljä eri asiantuntijaorganisaatiota: Folkhälsan, Väestöliitto, Seta ja Sexpo. Jokainen organisaatio vastasi vuorollaan yhden viikon työpajoista ja niiden sisällöstä. Seksuaalikasvatusta tarjonneet pajat oli suunnattu peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisille sekä toisen asteen opiskelijoille. Työpajojen yhteydessä osallistujat saattoivat halutessaan tutustua myös Helsexinki-näyttelyyn ja esittää syventäviä kysymyksiä paikalla olleille näyttelytyöryhmän jäsenille. Oppilailta kerättiin vierailun yhteydessä lisäksi kirjallista palautetta.

Työpajahankkeessa asiantuntijaorganisaatioille annettiin täysin vapaat kädet työpajojen sisällön ja toteutuksen suhteen. Museo tarjosi työpajatilan ja -tarvikkeet, näyttelypuitteet sekä museohenkilökunnan avun työpajan pitäjälle esimerkiksi työpajoja valmisteltaessa. Museon rooli määriteltiin siis tar-

koituksellisesti alustaksi ja mahdollistajaksi. Museoammattilaisille tämän tyyppinen uudenlainen yhteistyö tarkoitti asiantuntijan roolista irti päästämistä sekä vahvaa luottoa toisten asiantuntijuuteen.

Valokuvakortteja ja keskustelua

Työpajojen sisältö ja toteutustavat vaihtelivat eri asiantuntijaorganisaatiotahojen välillä yllättävän paljon; työpajaviikkojen aikana nähtiin muun muassa vuorovaikutteisia luentoja, tietokilpailuja, Youtube-videoita ja parien muodostamista valokuvakorttien avulla. Vaikeista teemoista huolimatta lähes jokaisesta ryhmästä löytyi aktiivisesti osallistuvia oppilaita, jotka aidosti vaikuttivat kiinnostuneilta ja oppivan työpajassa uutta. Kokeneet, nuorien kanssa työskentelyyn tottuneet työpajaohjaajat loivat omalta osaltaan turvallisen ja helpon ympäristön nuorille keskustella ja lähestyä aiheita konkreettisten esimerkkien, tehtävien ja kysymysten avulla. Työpajoja järjestettiin sekä suomeksi että ruotsiksi.

► <https://youtu.be/N0nnOIVdJf0>

► <https://youtu.be/GhcTbzf4qTk>

> 4.8 HANKKEEN DOKUMENTOINTI JA HANKKEESTA VIESTIMINEN

BLOGI

Työpajaohjaajalla oli suuri rooli pajaan osallistuneiden oppilaiden motivoinnissa ja osallistamisessa.

> 4.8 HANKKEEN DOKUMENTOINTI JA HANKKEESTA VIESTIMINEN

BLOGI

Työpajahankkeen aloitti Folkhälsan, jonka pajoissa käsiteltiin eri sukupuoliin liitettyjä mielikuvia ja normeja sekä seksiä, joka aiheena, pienellä huumorilla maustettuna, vaikutti kiinnostavan nuoria. Liikkeelle lähdettiin päällisin puolin yksinkertaisista kysymyksistä ”Mitä seksuaalisuuteen kuuluu?” ja ”Mitä seksiin kuuluu?”

Väestöliiton viikolla työpajaosallistujat saivat harjoitella muun muassa omien mielipiteiden esittämistä ja perustelua. ”Maailma on ulkonäkökeskeinen” kaltaisiin väitteisiin piti ottaa kantaa asettumalla sopivalle kohdalle janaa, jonka toinen pää viestitti eri mieltä ja toinen pää samaa mieltä olemista. Aktiivinen tekeminen toimi sytykkeenä laajemmalle keskustelulle.

Setan työpajaviikolla osallistujat saivat pohtia valokuvakorttien avulla, kuka kuvien henkilöistä seurustelee kenenkin kanssa ja minkä takia. Tehtävä tarjosi esimerkin siitä, miten normeja tuotetaan ja miten ulkoapäin tulevat normit vaikuttavat monien ihmissuhteisiin ja seksuaalisuuteen liittyvien näkemysten taustalla. Sexpon työpajoissa käsiteltiin seksuaalioikeuksia ja niiden toteutumista Suomessa. Osallistujat saivat kukin eläytyä kuvitteellisen henkilön elämään ja miettiä toteutuvatko ohjaajan esittämät seksuaalioikeuksia koskevat väitteet henkilön kohdalla. Seksuaalioikeuksien toteutuessa henkilön kohdalla oppilas sai ottaa askeleen eteenpäin. Harjoituksen loputtua oppilaat seisoivat tilassa eri kohdilla, sen mukaan kuinka monta askelta kukin oli saanut

otettua. Harjoitus havainnollisti konkreettisesti, että seksuaalioikeudet eivät toteudu kaikkien kohdalla. Jos oikeudet toteutuisivat, kaikki oppilaat olivat ottaneet askeleen jokaisen väitteen kohdalla ja päässeet huoneen toiseen päähän.

Rakennusaineiksi identiteetin muodostamiseen

Museot ovat muuttumassa yhä enemmän asiantuntijaorganisaatioista kohti matalan kynnyksen identiteetti-instituutioita, jotka tarvittaessa muovautuvat alustoiksi, yhteistyökumppaneiksi, mahdollistajiksi tai tapahtumapaikoiksi. Museon roolina on yhä enenevässä määrin tarjota aineksia, mahdollisuuksia ja kannustusta identiteetin muodostamiseen valmiiden vastausten sijaan.

Myytinmurtajat-työpajoissa painotus oli seksuaali-identiteeteissä, joihin museot ovat harvemmin tarjonneet rakennusaineksia. Työpajojen kohderyhmänä olleet nuoret etsivät usein vielä seksuaali-identiteettiään ja kaipaavat tietoa, joten he olivat otollisimpia osallistujia tämän kaltaisiin työpajoihin.

Jos työpaja on tarjonnut yhdellekin helsinkiläisnuorelle apua ja työkaluja identiteettiin liittyvien vaikeiden kysymysten käsittelyyn, on hanke ollut onnistunut.

Jos työpaja on tarjonnut yhdellekin helsinkiläisnuorelle apua ja työkaluja identiteettiin liittyvien vaikeiden kysymysten käsittelyyn, on hanke ollut onnistunut.

Myytinmurtajat-työpajahanke on saanut rahoitusta Museo-
viraston avustuksista innovatiivisiin hankkeisiin.

4.9 HANKKEEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA HANKKEEN VAIKUTUKSET

TEKSTI:
HANKKEASSISTENTTI
IISA AALTONEN JA
TUOTTAJA
SARI KATAINEN

Sexpon viikon työpajoissa eläydyttiin kuvitteellisen henkilön elämään kortteja käyttäen ja pohdittiin toteutuvatko seksuaalioikeudet tämän kohdalla.

> 4.9 HANKKEEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA HANKKEEN VAIKUTUKSET

Myytinmurtajat-hanke toteutti Helsexinki-näyttelyn ja näyttelyn muun ohjelman tavoin laajasti Helsingin kaupunginmuseon strategisia painopisteitä ja tavoitteita. Yhteistyö asiantuntijaorganisaatioiden kanssa mahdollisti seksuaalisuuteen, sukupuoleen ja seksiin liittyvät nuorille suunnatut sisällöt, joiden toteuttamisen museon omalla henkilökunnalla ei olisi ollut tietotaitoa. Tärkeää oli myös, että työpajat toteutettiin siten, että nuoriin suhtauduttiin niissä tasavertaisina toimijoina, jotka saivat vaikuttaa työpajojen kulkuun ja siihen, miten aiheita käsiteltiin. Työpajojen aiheiden ja osallistavan toteutustavan avulla pystyttiin myös toteuttamaan hankkeelle asetetun yhteiskunnallisen vaikuttavuuden agenda.

Hankkeen tavoitteiksi oli määritelty lisätä tietoa seksuaalisuudesta, sukupuolesta, seksistä ja seksuaalioikeuksista nuorten keskuudessa. Tällaisen tiedon saamiseen oli selvästi tarvetta, sillä alkuperäisen kohderyhmän lisäksi hankkeen aikana työpajojen kohderyhmä laajennettiin suuren kysynnän vuoksi kattamaan myös toisen asteen opiskelijat, jotka hekin työpajoihin osallistuessaan kokivat ne tärkeiksi, vaikka eivät välttämättä saaneetkaan niistä yhtä syvällisesti uutta tietoa kuin 8- ja 9-luokkalaiset.

Hankkeen kautta Helsingin kaupunginmuseo saavutti uusia yleisöjä. Uudet, aiemmasta poikkeavalla tavalla toteutetut sisällöt houkuttelivat museoon sellaisten aineiden opettajia, jot-

ka harvemmin vierailevat museossa ryhmiensä kanssa. Yleensä museon koululaistoimintaan oppilaita tuovat historian opettajat, mutta Myytinmurtajat-työpajoihin osallistui esimerkiksi monia terveystiedon ja psykologian opettajia luokkiensa kanssa. Myytinmurtajat-työpajahanke osoitti, että uuden ilmiöpohjaiseen oppimiseen perustuvan opetussuunnitelman myötä museo voi näyttelyillään ja palveluillaan vastata yhä useamman oppiaineen ja opettajan tarpeisiin. Hanke osoitti myös, että yksi mahdollisuus tarjota entistä laajemmin sisältöä kouluille on hyödyntää asiantuntijayhteistyötä, jonka avulla on mahdollista tuottaa sellaisia sisältöjä, joista museolla itsellään ei välttämättä ole riittävää asiantuntemusta.

**Hankkeen kautta
Helsingin kaupunginmuseo
saavutti uusia yleisöjä.**

> 4.9 HANKKEEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA HANKKEEN VAIKUTUKSET

Hanke mahdollisti verkostojen luomisen museolle uudenlaisten organisaatioiden kanssa.

Myytinmurtajat-työpajahankkeen aikana tavoitettiin nuoria, jotka ovat kyllä ennestään olleet Helsingin kaupunginmuseon Oppimis- ja hyvinvointitiimin kohderyhmää, mutta jääneet Näyttely- ja ohjelmatiimin kohderyhmäajattelussa jonkin verran vähemmälle huomiolle. Myytinmurtajat -hankkeessa haluttiin tarjota ohjelmaa nuorille, ei vain irrallisina oppimissisältöinä vaan nimenomaan seksuaalioikeuksista kertovan Helsexinki-näyttelyn ohjelmana. Rento ja keskusteleva työpajatilanne rauhallisessa, muilta kävijöiltä suljetussa museossa voi tulevaisuudessa poikia uusia museokäyntejä. Myös monet opettajat pohtivat työpajojen yhteydessä tuovansa luokkansa

tutustumaan muihinkin museon näyttelyihin ja museossa järjestettyihin tapahtumiin.

Myytinmurtajat-työpajahanke oli monella tapaa oppimisprosessi myös Helsingin kaupunginmuseolle itselleen. Hankkeen toteuttaminen toi museolle uutta tietoa työpajoissa käsiteltyjen aiheiden ja toteutustapojen moninaisuudesta sekä yleisesti täysin uudenlaisen hankkeen toteutuksesta, jossa museo toimii alustana muiden tuottamille sisällöille. Myytinmurtajat-työpajahanke todisti käytännössä sen, että asiantuntijayhteistyöllä voidaan toteuttaa näyttelyiden yhteyteen oppimissisältöjä, joihin museolla itsellään ei ole tietotaitoa, mutta lisäksi samanlaisilla toimintaperiaatteilla voidaan jatkossa toteuttaa monenlaista muutakin, ulkopuolista asiantuntemusta vaativaa sisältöä. Osaltaan tässä auttaa myös se, että kaikki Myytinmurtajat -hankkeesta saatu palaute analysoitiin ja arkistoitiin sen myöhempää, vastaavanlaisissa hankkeissa hyödyntämistä varten.

Myös Helsingin kaupunginmuseon sisäisen toiminnan kannalta hanke poiki uusia toimintatapoja sillä se tehtiin ylirajaisena, monien tiimien toteuttamana yhteistyönä. Hankkeen tavoitteena oli lisäksi uusien kumppanuuksien luominen ja yhteistyömuotojen kehittäminen. Hanke mahdollisti verkostojen luomisen museolle uudenlaisten organisaatioiden kanssa. Museon tunnettuus laajeni verkostojen kasvun myötä ja uudet verkostot mahdollistavat samantyyppisen yhteistyön jatkamisen myös tulevaisuudessa.

5.

ASIAANTUNTIJAYHTEISTYÖLLÄ OSALLISTAVIA OPPIMISSISÄLTÖJÄ NÄYTTELYIDEN YHTEYTEEN -HANKKEIDEN TOIMINTAMALLI

1. HANKKEEN ALOITTAMINEN

TEKSTI:
TUOTTAJA
SARI KATAINEN JA
TYÖRYHMÄN JÄSEN
AINO VILA

MUSEO

- Tiedot, taidot, asiantuntijuus, menetelmät
- Henkilöstön osaaminen ja riittävyys, tilat, työvälineet, tahtotila lisäarvon tuottamiseen

YHTEISTYÖ-KUMPPANIT

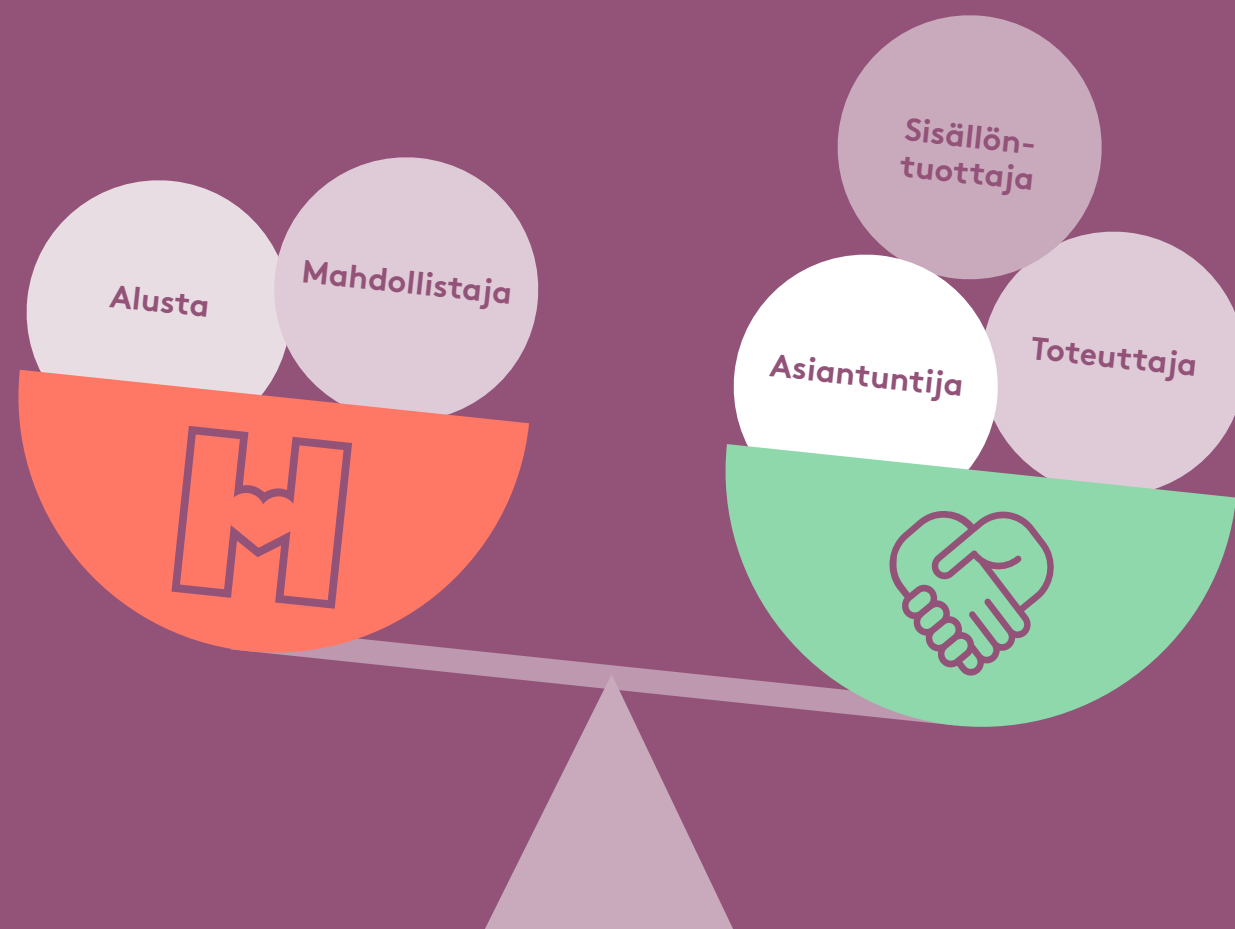
- Tiedot, taidot, asiantuntijuus, menetelmät
- Henkilöstön osaaminen ja riittävyys, tahtotila tiedon antamiseen

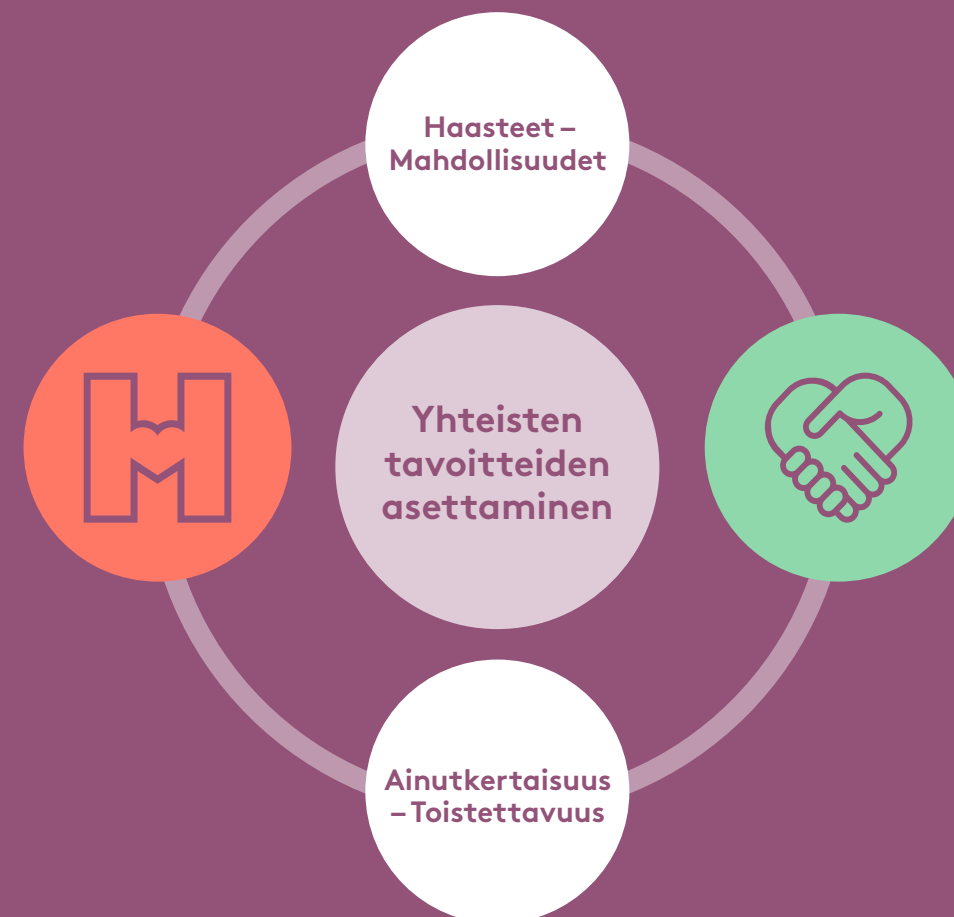
KOHDERYHMÄ

- Tarpeet, toiveet, tieto- ja kokemustausta
- Tavoitettavuus, tahtotila osallistumiseen

> HANKKEEN ALOITTAMINEN

ROOLIT HANKKEESSA

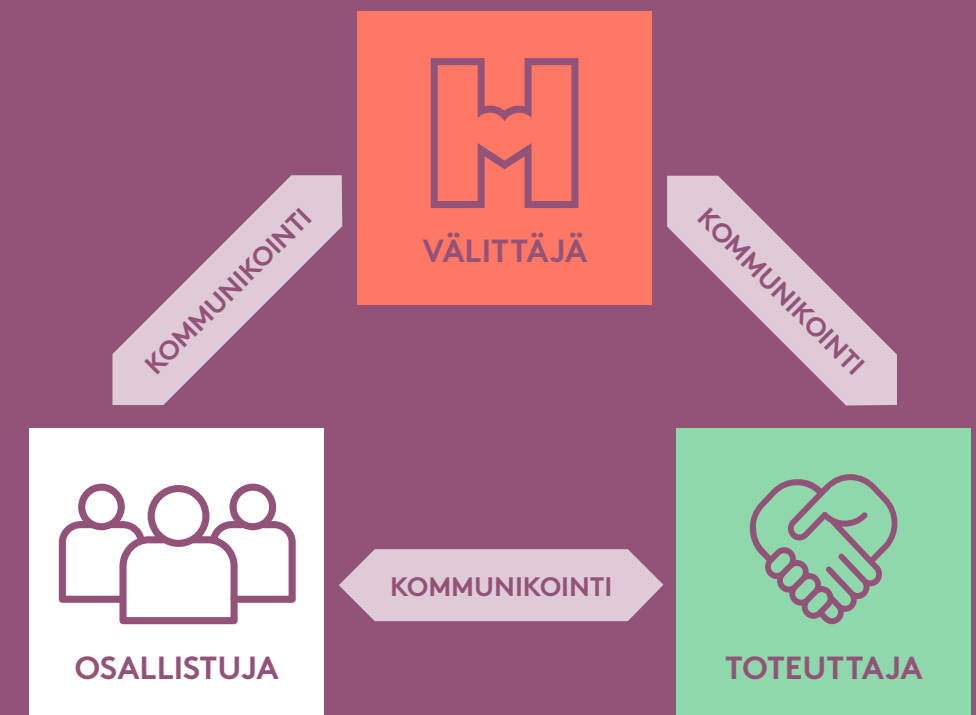

HANKKEEN ALOITTAMINEN

2. HANKKEEN KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

KÄYTÄNNÖN TOTEUTTAMINEN

ROOLIT HANKKEESSA

3. HANKKEEN PÄÄTTÄMINEN

